

הן בחינוך העברי והן בחינוך הערבי שיעורי הבנות שניגשו לבחינות ונמצאו זכאיות לתעודת בגרות היו גבוהים מאלה של הבנים. הדבר קשור לכך שבנות נטו יותר מבנים ללמוד **בנתיב העיוני**, נתיב שבו הסיכוי לגשת לבחינות הבגרות ולזכות בתעודה גבוה יותר.

בנתיב הטכנולוגי בלטו הבנים בחלקם הגדול יחסית באשכול הנדסה, תכנון ובקרה ובאשכול מערכות עתירות מדע וידע, בעוד שחלקן של הבנות בלט באשכולות הללו: מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך, מערכות ניהול ותעשייה, ועיצוב (ראו לוחות ט-ז).

עם זאת, ללא קשר למשקלן היחסי בכל אשכול, הן שיעור הנבחנות והן שיעור הזכאיות לתעודה בקרב הבנות היו גבוהים יותר מאלה של הבנים בנתיב העיוני, בנתיב החקלאי וברוב האשכולות של הנתיב הטכנולוגי.

לוח יא: נבחנים וזכאים לתעודה, לפי נתיב, אשכול מגמות, מין ומגזר

2003						
זכאים לתעודה			נבחנים			
בנות	בנים	סך הכל	בנות	בנים	סך הכל	
חינוך עברי						
מספרים מוחלטים			מספרים מוחלטים			סך כולל
26,498	20,584	47,082	35,518	31,337	66,855	
אחוז מהנבחנים בכל תא			אחוז מהתלמידים בכל תא			סך כולל
74.6	65.7	70.4	84.9	77.9	81.5	
79.1	69.8	75.2	90.0	85.8	88.2	נתיב עיוני
59.6	50.7	55.5	94.5	88.9	91.8	נתיב חקלאי
63.6	60.1	61.7	82.6	80.3	81.3	נתיב טכנולוגי – סך הכל
70.4	45.1	47.5 ⁽¹⁾	93.3	69.8	71.5	אשכול מגמות
85.6	79.1	80.7	97.2	98.1	97.8	הנדסה, תכנון ובקרה
68.2	58.5	64.8	92.3	82.8	88.7	מערכות עתירות מדע וידע
49.8	38.3	45.6	72.7	70.6	71.9	מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך
62.4	41.5	56.7	83.2	61.5	75.9	מערכות ניהול ותעשייה
						עיצוב
חינוך ערבי						
מספרים מוחלטים			מספרים מוחלטים			סך כולל
4,534	2,762	7,296	7,228	5,491	12,719	
אחוז מהנבחנים בכל תא			אחוז מהתלמידים בכל תא			סך כולל
62.7	50.3	57.4	93.0	83.0	88.4	
65.9	54.4	61.1	96.9	92.5	95.0	נתיב עיוני
55.7	43.4	49.9	86.4	72.5	79.2	נתיב טכנולוגי – סך הכל
75.0	17.8	24.1 ⁽¹⁾	85.2	58.6	60.6	אשכול מגמות
84.4	77.1	80.5	100.0	96.2	97.9	הנדסה, תכנון ובקרה
56.9	45.8	55.0	94.8	84.0	92.7	מערכות עתירות מדע וידע
47.7	43.5	46.1	81.3	77.5	79.9	מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך
5.3	4.5	5.1	64.8	54.9	62.5	מערכות ניהול ותעשייה
						עיצוב

⁽¹⁾ אחוז הזכאים הכולל בקרב תלמידי האשכול הנדסה, תכנון ובקרה מושפע רק מעט משיעורי ההצלחה הגבוהים בקרב הבנות, משום שהאחרונות היוו רק 7% מכלל תלמידי האשכול בחינוך העברי ו-8% בחינוך הערבי (ראו לוחות ט-ז).

פיקוח בחינוך העברי

מערכות הפיקוח על בתי הספר (הכללי, מנהל החינוך הדתי והפיקוח החרדי) מוגדרות לפי הזיקה לחינוך דתי. הן נבדלות זו מזו, בין השאר, בתוכני הלימוד ובהשקפות ערכיות המתבטאות גם באופן התייחסותן לבחינות הבגרות.

תלמידי בתי הספר שבפיקוח הכללי ובפיקוח מנהל החינוך הדתי דמו הן בשיעורי הנבחנים והן בשיעורי הזכאים. בסך הכל נבחנו 90%-ו-92% מהתלמידים, בהתאמה, ו-64% לעומת 67% מבין התלמידים, נמצאו זכאים לתעודת בגרות. לעומתם, מהפיקוח החרדי ניגשו לבחינות הבגרות רק 18% מתלמידי כיתות יב, ו-46% מבין הנבחנים נמצאו זכאים לתעודה.

בשנים 1998–2002 למדו בנתיב הטכנולוגי כשליש מתלמידי יב המשתייכים לפיקוח הכללי לעומת כרבע מהתלמידים בבתי הספר שבפיקוח מנהל החינוך הדתי, וב-2003 הצטמצם הפער ל-38% לעומת 29%, בהתאמה.

לוח יב: תלמידי כיתות יב וזכאים לתעודה, לפי פיקוח על בתי ספר,

נתיב ומחזור לימודים – חינוך עברי

זכאים לתעודה				תלמידים					מחזור לימודים	
נתיב			סך הכל	נתיב			סך הכל	סך הכל		
חקלאי	טכנולוגי	עיוני		חקלאי	טכנולוגי	עיוני				
אחוז מהתלמידים בכל תא				אחוזים					מספרים מוחלטים	
41.5	35.1	63.0	51.4	1.6	31.3	67.1	100.0	71,411	1998	
סך הכל										
מזה, בפיקוח:										
הכללי										
40.0	36.3	69.3	56.5	1.7	35.1	63.2	100.0	51,520	מנהל החינוך הדתי	
46.6	31.8	66.7	56.7	1.9	24.1	74.0	100.0	12,548		
2000										
סך הכל										
מזה, בפיקוח:										
הכללי										
42.9	40.3	64.0	52.1	1.2	32.2	66.6	100.0	76,149	מנהל החינוך הדתי	
44.1	41.1	67.9	57.4	1.3	35.6	63.2	100.0	54,303		
37.0	39.7	70.4	61.2	1.1	24.7	74.2	100.0	12,985		
2001										
סך הכל										
מזה, בפיקוח:										
הכללי										
44.7	44.6	67.9	55.6	0.9	31.9	67.2	100.0	78,534	מנהל החינוך הדתי	
44.9	45.7	71.8	61.8	1.0	35.1	63.9	100.0	55,619		
43.1	44.8	74.5	66.1	0.8	24.1	75.1	100.0	13,207		
2002										
סך הכל										
מזה, בפיקוח:										
הכללי										
46.1	47.8	67.3	56.3	1.3	34.3	64.4	100.0	82,805	מנהל החינוך הדתי	
49.2	48.7	73.1	63.2	1.4	36.6	62.0	100.0	58,141		
29.0	48.9	73.9	66.3	0.9	25.4	73.7	100.0	13,836		
2003										
סך הכל										
מזה, בפיקוח:										
הכללי										
51.0	50.2	66.3	57.4	1.3	34.5	64.2	100.0	82,057	מנהל החינוך הדתי	
52.0	50.2	72.7	63.6	1.5	37.8	60.7	100.0	58,353		
45.9	55.9	73.3	67.2	1.3	28.8	69.9	100.0	13,670		

עוד נמצא כי ב-2003 היה אחוז הזכאים בנתיב הטכנולוגי גבוה יותר בקרב התלמידים בבתי הספר שבפיקוח מנהל החינוך הדתי מאשר בקרב התלמידים השייכים לפיקוח הכללי. נראה שאחוז הזכאים הגבוה מושפע מכך שכשליש מתלמידי מנהל החינוך הדתי לעומת כרבע מתלמידי הפיקוח הכללי בנתיב הטכנולוגי, למדו במסגרת האשכול מערכות עתירות מדע וידע, אשר הסיכוי של תלמידיו לגשת לבחינות הבגרות ולזכות בתעודה גבוה אף יותר מאשר זה של תלמידי הנתיב העיוני.

לוח יג: תלמידי הנתיב הטכנולוגי, לפי פיקוח על בתי ספר ואשכול מגמות

2003						
עיצוב	מערכות ניהול ותעשייה	מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך	מערכות עתירות מדע וידע	הנדסה, תכנון ובקרה	נתיב טכנולוגי – סך הכל	נתיב טכנולוגי – סך הכל
אחוזים						מספרים מוחלטים
17.6	27.4	10.0	28.2	16.8	100.0	26,810
תלמידים – סך הכל						
מזה, בפיקוח:						
הכללי						
16.6	29.1	10.6	27.4	16.3	100.0	21,907
מנהל החינוך הדתי						
17.0	16.0	9.0	34.4	23.6	100.0	3,889

לוח יד: נבחנים וזכאים לתעודה, לפי פיקוח על בתי ספר, נתיב ואשכול מגמות

2003					
זכאים לתעודה			נבחנים		
מזה, בפיקוח:		סך הכל	מזה, בפיקוח:		סך הכל
מנהל החינוך הדתי	הכללי		מנהל החינוך הדתי	הכללי	
מספרים מוחלטים			מספרים מוחלטים		
9,186	37,091	47,082	12,550	52,539	66,855
אחוז מהנבחנים בכל תא			אחוז מהתלמידים בכל תא		
73.2	70.6	70.4	91.8	90.0	81.5
76.4	75.5	75.2	96.0	96.3	88.2
נתיב עיוני					
נתיב חקלאי					
46.1	57.7	55.5	99.4	90.2	91.8
נתיב טכנולוגי – סך הכל					
אשכול מגמות					
הנדסה, תכנון ובקרה					
37.1	50.1	47.5	69.6	72.4	71.5
מערכות עתירות מדע וידע					
79.2	82.3	80.7	98.2	98.6	97.8
מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך					
73.0	63.4	64.8	96.0	87.6	88.7
מערכות ניהול ותעשייה					
46.8	45.4	45.6	82.7	71.1	71.9
עיצוב					
82.5	55.5	56.7	75.1	77.9	75.9

מוצא בחינוך העברי

תלמידים שמוצאם **מישראל** (ילידי ישראל שאף אביהם יליד ישראל) נטו יותר ללמוד בנתיב העיוני מאשר בנתיב החקלאי ובנתיב הטכנולוגי. לעומתם לתלמידים שמוצאם מאסיה/אפריקה ומאירופה/אמריקה היה ייצוג יתר בנתיב החקלאי ובנתיב הטכנולוגי, אם כי באשכולות שונים.

חלקם היחסי של התלמידים שמוצאם **מאסיה/אפריקה** היה גדול באשכול הנדסה, תכנון ובקרה ובאשכול מערכות ניהול ותעשייה, בעוד שחלקם היחסי של תלמידים שמוצאם **מאירופה/אמריקה** היה גדול באשכול מערכות עתירות מדע וידע (ראו לוח ט).

בנתיב העיוני סיכוייהם של תלמידים שמוצאם **מאסיה/אפריקה** לגשת לבחינות הבגרות היו דומים לאלה של תלמידים שמוצאם מישראל ומאירופה/אמריקה, בעוד שסיכוייהם לזכות בתעודה היו נמוכים יותר.

בנתיב הטכנולוגי היו לכל תלמידי האשכול מערכות עתירות מדע וידע סיכויים דומים לגשת לבחינות הבגרות ללא קשר למוצא, אך הסיכוי לזכות בתעודה היה נמוך יותר (אם כי בהפרש קטן) בקרב תלמידים שמוצאם מאסיה/אפריקה. לגבי האשכולות האחרים נמצא כי הן הסיכויים לגשת לבחינות והן הסיכויים לזכות בתעודה היו נמוכים יותר בקרב תלמידים שמוצאם מאסיה/אפריקה בהשוואה לתלמידים מקבוצות המוצא האחרות.

לוח טו: נבחנים וזכאים לתעודה, לפי נתיב, אשכול מגמות, מוצא

וארץ לידה – חינוך עברי

2003

מוצא וארץ לידה				ישראל	סך הכל	
אירופה/אמריקה		אסיה/אפריקה				
מזה : ילידי בריה"מ לשעבר	סך הכל	מזה : ילידי אתיופיה	סך הכל			
נבחנים						
מספרים מוחלטים						
9,884	18,764	1,209	14,846	32,799	66,855	סך כולל
אחוז מהתלמידים בכל תא						
89.8	84.8	82.1	83.8	81.2	81.5	סך כולל
94.8	89.5	92.7	92.1	87.6	88.2	נתיב עיוני
95.0	93.4	88.8	89.8	92.1	91.8	נתיב חקלאי
85.6	85.4	71.6	76.9	81.7	81.3	נתיב טכנולוגי – סך הכל
אשכול מגמות						
80.4	78.2	73.5	66.3	70.0	71.5	הנדסה, תכנון ובקרה
98.5	98.7	100.0	97.8	97.8	97.8	מערכות עתירות מדע וידע מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך
88.9	90.7	82.8	84.4	90.2	88.7	מערכות ניהול ותעשייה
73.4	73.6	63.5	69.0	72.8	71.9	עיצוב
78.2	79.1	50.0	73.3	77.1	75.9	
זכאים						
מספרים מוחלטים						
6,871	13,686	622	9,620	23,511	47,082	סך כולל
אחוז מהנבחנים בכל תא						
69.5	72.9	51.4	64.8	71.7	70.4	סך כולל
74.0	77.1	59.4	70.9	76.0	75.2	נתיב עיוני
57.2	60.3	42.0	43.8	61.2	55.5	נתיב חקלאי
65.1	66.6	44.2	55.2	61.9	61.7	נתיב טכנולוגי – סך הכל
אשכול מגמות						
51.9	51.4	32.0	40.8	49.9	47.5	הנדסה, תכנון ובקרה
80.5	82.5	75.9	76.9	81.0	80.7	מערכות עתירות מדע וידע מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך
62.3	64.7	58.3	62.2	66.2	64.8	מערכות ניהול ותעשייה
52.5	51.4	43.4	42.8	43.9	45.6	עיצוב
55.4	60.8	32.3	50.3	57.6	56.7	

עולים בחינוך העברי

מספר ילידי חו"ל שלמדו בכיתות יב ב-2003 היה 15,200 ; 11,000 עלו מבריה"מ לשעבר, כ-1,500 – מאתיופיה, וכ-2,700 – מארצות אחרות.

ילידי הארץ נטו יותר ללמוד בנתיב העיוני: שני שלישים מביניהם למדו בנתיב זה, קרוב לשליש – בנתיב הטכנולוגי, ואחוז אחד – בנתיב החקלאי.

לעומתם, ילידי חו"ל נטו יותר ללמוד בנתיב הטכנולוגי ובנתיב החקלאי. מבין עולי בריה"מ 50% למדו בנתיב העיוני, 47% – בנתיב הטכנולוגי, ו-3% למדו בנתיב החקלאי; מבין עולי אתיופיה, 44.5% למדו בנתיב העיוני, אותו שיעור – בנתיב הטכנולוגי ו-11% – בנתיב החקלאי.

לוח טז: תלמידי כיתות יב, לפי ארץ לידה ונתיב – חינוך עברי

2003							
נתיב			סך הכל	סך הכל			
חקלאי	טכנולוגי	עיוני					
אחוזים				מספרים מוחלטים	סך הכל		
1.3	34.5	64.2	100.0			82,057	
מזה: ארץ לידה							
ישראל							
0.9	32.4	66.7	100.0			65,478	
בריה"מ לשעבר							
2.6	47.5	49.9	100.0	11,011			
אתיופיה							
11.0	44.5	44.5	100.0	1,473			

עולי בריה"מ לשעבר בנתיב הטכנולוגי העדיפו ללמוד במסגרת האשכולות האלה: מערכות עתירות מדע וידע שם היוו רבע מכלל התלמידים באשכול, מערכות ניהול ותעשייה, והנדסה, תכנון ובקרה. בשני האשכולות האחרונים התרכזו גם כשלושה רבעים מבין עולי אתיופיה שלמדו בנתיב הטכנולוגי (ראו לוח יז).

לוח יז: תלמידי כיתות יב בנתיב הטכנולוגי, לפי אשכול מגמות וארץ לידה

2003						נתיב טכנולוגי – סך הכל	
אשכול מגמות							
עיצוב	מערכות ניהול ותעשייה	מערכות תקשורת, מקצועות פארה- רפואיים וחינוך	מערכות עתירות מדע וידע	הנדסה, תכנון ובקרה			
מספרים מוחלטים							
4,701	7,311	2,682	7,547	4,492	26,810	סך הכל	
3,716	5,770	2,189	5,343	3,067	20,152	ילידי ישראל	
711	1,179	379	1,873	1,042	5,190	ילידי בריה"מ לשעבר	
68	203	29	79	268	648	ילידי אתיופיה	
162	144	79	212	108	708	ילידי ארצות אחרות	
אחוזים							
17.6	27.3	10.0	28.3	16.8	100.0	סך הכל	
18.5	28.7	10.9	26.6	15.3	100.0	ילידי ישראל	
13.7	22.8	7.3	36.1	20.1	100.0	ילידי בריה"מ לשעבר	
10.5	31.3	4.5	12.2	41.5	100.0	ילידי אתיופיה	
23.0	20.4	11.2	30.0	15.4	100.0	ילידי ארצות אחרות	
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכל	
79.7	79.0	81.8	71.2	68.4	75.6	ילידי ישראל	
15.3	16.2	14.2	24.9	23.2	19.4	ילידי בריה"מ לשעבר	
1.5	2.8	1.1	1.1	6.0	2.4	ילידי אתיופיה	
3.5	2.0	2.9	2.8	2.4	2.6	ילידי ארצות אחרות	

בנתיב העיוני, בנתיב החקלאי, ובאשכול הנדסה, תכנון ובקרה, **שיעורי הנבחנים** מבין **עולי בריה"מ לשעבר** היו גבוהים יותר אף בהשוואה לכלל התלמידים שמוצאם מאירופה/אמריקה. **שיעורי הזכאות** שלהם (מבין הנבחנים) היו אמנם גבוהים יותר או השתוו לממוצע הארצי בחינוך העברי, אך ברוב המקרים היו השיעורים נמוכים יותר משל כלל התלמידים שמוצאם מאירופה/אמריקה.

לגבי **עולי אתיופיה** נמצא כי **שיעורי הנבחנים** אצלם עלו על הממוצע הארצי בחינוך העברי בנתיב העיוני, וכן באשכול הנדסה, תכנון ובקרה ובאשכול מערכות עתירות מדע וידע בנתיב הטכנולוגי. לעומת זאת, **שיעורי הזכאות** שלהם היו ברוב המקרים נמוכים יותר משל כלל התלמידים שמוצאם מאסיה/אפריקה ומשל התלמידים בקבוצות המוצא האחרות.

הפער הקטן ביותר בשיעורי הזכאות בין תלמידים עולי אתיופיה בהשוואה לתלמידים מקבוצות אוכלוסייה אחרות נמצא באשכול **מערכות עתירות מדע וידע**: 76% לעומת 81% בממוצע הכולל בחינוך העברי (ראו לוח טו).

דת בחינוך הערבי

התלמידים הנוצרים נטו יותר ללמוד בנתיב הטכנולוגי בהשוואה לעמיתיהם המוסלמים והדרוזים, והם בולטים במיוחד באשכול מערכות עתירות מדע וידע. ב-2003 היוו הנוצרים רבע מהתלמידים באשכול זה, למרות שחלקם היחסי בכלל תלמידי כיתות יב הגיע רק ל-11% (ראו לוח י').

בדיקה לאורך השנים של המאפיינים השונים של בחינות הבגרות (נבחנים, זכאים, ואלה מביניהם שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות), מלמדת שהתלמידים הנוצרים בלטו בהישגיהם הן בנתיב העיוני והן בנתיב הטכנולוגי בהשוואה לעמיתיהם המוסלמים והדרוזים.

70% מבין הנבחנים הנוצרים **בנתיב העיוני** לעומת 61% מהנבחנים המוסלמים ו-55% מהנבחנים הדרוזים זכו ב-2003 בתעודת בגרות.

בנתיב הטכנולוגי הפער גדול יותר: שיעור הזכאים הגיע לשני שלישים מבין הנבחנים הנוצרים לעומת 48% מבין הנבחנים המוסלמים ו-43% מבין הנבחנים הדרוזים.

באשכול מערכות עתירות מדע וידע הוגשו לבחינות הבגרות **כל** התלמידים הנוצרים והדרוזים (100%), וכמעט כל התלמידים המוסלמים. שיעורי הזכאות הגבוהים ביותר באשכול זה נמצאו בקרב הנוצרים: 88% מבין הנבחנים בהשוואה ל-79% ול-73%, בהתאמה, מבין הנבחנים המוסלמים והדרוזים.

לוח יח: נבחנים וזכאים לתעודה, לפי נתיב, אשכול מגמות ודת – חינוך ערבי

2003

זכאים לתעודה			סך הכל	נבחנים			סך הכל	
דת		מוסלמים		דת		מוסלמים		
דרוזים	נוצרים		מוסלמים	דרוזים	נוצרים		מוסלמים	
מספרים מוחלטים			מספרים מוחלטים					
850	985	5,450	7,296	1,641	1,446	9,617	12,719	סך כולל
אחוז מהנבחנים בכל תא			אחוז מהתלמידים בכל תא					
51.8	68.1	56.7	57.4	94.3	93.8	86.9	88.4	סך כולל
54.8	69.9	61.1	61.1	97.8	97.8	94.4	95.0	נתיב עיוני
43.1	65.9	47.8	49.9	86.3	91.8	76.5	79.2	נתיב טכנולוגי – סך הכל
9.5	50.0	22.2	24.1	63.8	77.5	58.3	60.6	אשכול מגמות הנדסה, תכנון ובקרה
73.2	87.7	79.1	80.5	100.0	100.0	96.9	97.9	מערכות עתירות מדע וידע
-	44.9	56.1	55.0	..	89.6	93.1	92.7	מערכות תקשורת, מקצועות פארה- רפואיים וחינוך
46.9	56.0	44.8	46.1	98.2	98.9	75.3	79.9	מערכות ניהול ותעשייה
3.3	7.3	5.0	5.1	76.9	73.2	59.9	62.5	עיצוב

השכלת האב

בעיבודים שבדקו את הקשר בין השכלת האב לבין נגישות לתעודת בגרות נכללו בחינוך העברי רק תלמידי הפיקוח הכללי ומנהל החינוך הדתי,¹ וזאת, מכיוון שמספר שנות הלימוד של האבות לתלמידי הפיקוח החרדי עשוי לכלול לימודים בישיבה.

ככל שרמת ההשכלה (מספר שנות הלימוד של האב) גבוהה יותר כן גדול חלקם היחסי של התלמידים שנטו ללמוד **בנתיב העיוני** (ראו לוחות 4–5 לאחר המבוא).

בנתיב הטכנולוגי נמצא קשר בין השכלת האב לבין בחירת מגמת הלימודים; תלמידים שאביהם סיים 13 שנות לימוד לפחות, נטו ללמוד במגמות האשכול מערכות עתירות מדע וידע, שלתלמידין סיכוי גבוה לזכות בתעודת בגרות, בעוד שתלמידים שלאביהם הייתה השכלה נמוכה או בינונית נטו ללמוד באשכולות האחרים (לוחות ט–י).

הן לגבי החינוך העברי והן לגבי החינוך הערבי נמצא כי ככל שמספר שנות הלימוד של האב גבוה יותר, כך סיכויי של התלמיד לגשת לבחינות בגרות ולעמוד בהן בהצלחה גדולים. השפעתה של השכלת ההורים ניכרת יותר לגבי תלמידי **הנתיב הטכנולוגי**: הפער בנגישות לבחינות הבגרות בין הנתיב הטכנולוגי לנתיב העיוני, מצטמצם ככל שמספר שנות הלימוד של האב גבוה.

הפער הקטן ביותר באחוזי הזכאים לתעודת בגרות בין תלמידים שלאביהם השכלה נמוכה לבין תלמידים שאביהם סיים לפחות 13 שנות לימוד נמצא באשכול מערכות עתירות מדע וידע (ראו לוח יט).

¹ נתוני החינוך העברי בלוח יט מתייחסים רק לתלמידי הפיקוח הכללי ומנהל החינוך הדתי, ואילו הנתונים המוצגים בלוח 4 אחרי המבוא מתייחסים לכלל תלמידי החינוך העברי, כולל הפיקוח החרדי.

לוח יט: נבחנים וזכאים לתעודה, לפי נתיב, אשכול מגמות, מגזר ומספר שנות לימוד של האב

2003										
זכאים לתעודה					נבחנים					
שנות לימוד של האב				סך הכל	שנות לימוד של האב				סך הכל	
16 ומעלה	15-13	12-9	8-1		16 ומעלה	15-13	12-9	8-1		
חינוך עברי										
מספרים מוחלטים					מספרים מוחלטים					סך כולל⁽¹⁾
10,726	8,764	19,711	2,233	46,277	12,514	11,055	29,794	3,853	65,089	
אחוז מהנבחנים בכל תא					אחוז מהתלמידים בכל תא					סך כולל⁽¹⁾
85.7	79.3	66.2	57.9	71.1	97.2	95.2	89.2	82.9	90.4	
87.4	81.2	71.3	66.1	75.7	98.5	97.8	96.3	94.2	96.3	נתיב עיוני
69.0	68.7	51.4	54.3	55.5	97.1	92.7	89.4	92.9	91.8	נתיב חקלאי
81.0	75.3	57.5	47.6	62.6	96.0	91.4	79.5	72.6	82.0	נתיב טכנולוגי – סך הכל
אשכול מגמות										
74.3	60.1	44.9	30.5	47.5	91.5	84.2	64.6	67.4	71.8	הנדסה, תכנון ובקרה
89.0	85.9	77.1	76.6	81.7	99.7	98.8	98.2	99.3	98.5	מערכות עתירות מדע וידע
78.0	76.2	61.5	52.6	64.8	96.3	92.7	88.1	78.6	88.7	מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך
63.9	60.9	43.4	35.7	45.6	88.8	82.1	71.2	63.9	72.1	מערכות ניהול ותעשייה
75.3	71.6	54.7	38.8	59.5	94.6	88.4	78.6	63.4	77.5	עיצוב
חינוך ערבי										
מספרים מוחלטים					מספרים מוחלטים					סך כולל
658	752	2,922	2,245	7,296	814	1,041	5,084	4,384	12,719	
אחוז מהנבחנים בכל תא					אחוז מהתלמידים בכל תא					סך כולל
80.8	72.2	57.5	51.2	50.7	98.7	98.0	90.2	86.0	88.4	
80.9	70.6	63.2	55.9	58.1	98.6	98.9	97.1	95.2	95.0	נתיב עיוני
80.8	76.4	46.6	41.8	39.5	98.8	96.4	80.8	72.6	79.2	נתיב טכנולוגי – סך הכל
אשכול מגמות										
(52.9)	60.5	20.0	22.1	14.6	89.5	91.5	59.5	57.3	60.6	הנדסה, תכנון ובקרה
88.3	85.4	75.4	79.8	78.9	100.0	100.0	99.0	94.2	97.9	מערכות עתירות מדע וידע
..	81.8	54.2	50.5	51.0	..	88.0	97.3	88.2	92.7	מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך
59.3	61.4	45.5	45.2	36.8	100.0	93.6	87.1	77.7	79.9	מערכות ניהול ותעשייה
..	..	7.3	3.4	3.2	71.1	56.3	62.5	עיצוב

⁽¹⁾ כולל רק תלמידים המשתייכים לפיקוח הכללי ולפיקוח של מנהל החינוך הדתי.

4. זכאים לתעודה שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות

שיעור הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות מהווה מדד נוסף להערכת תפוקתה של מערכת החינוך. דרישות הסף כוללות 3 יחידות לימוד במתמטיקה, 4 יחידות לימוד באנגלית ומקצוע אחד ברמה מוגברת (4 יחידות לימוד לפחות), בנוסף לאנגלית. מבין התלמידים 44,000 – 81% מבין הזכאים לתעודת בגרות – עמדו בדרישות הסף, והם מהווים את המועמדים הפוטנציאליים להמשך לימודים באוניברסיטאות. מבין הניגשים לבחינות הבגרות, 55% עמדו בדרישות הסף, בהשוואה ל-68% (מבין הניגשים) שנמצאו זכאים לתעודת בגרות.

כפי שצוין, הוספת מועד ב באנגלית ובמתמטיקה הביאה לצמצום הפער בין קבוצות אוכלוסייה שונות בסיכויים לגשת לבחינות הבגרות ולזכות בתעודה, וההבדל ניכר עתה יותר בנגישות ללימודים גבוהים. בקרב תלמידים מקבוצות אוכלוסייה שסיכוייהן פחות טובים להצלחה בבחינות הבגרות, הצטמצם לרוב הפער בשיעור הזכאים אך לא בשיעור העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות. בקבוצות אלו נכללים תלמידים שלאביהם השכלה נמוכה ובינונית; כלל תלמידי **החינוך הערבי**, ובעיקר התלמידים הדרוזים במגזר זה; **בחינוך העברי** – תלמידים שמוצאם מאסיה/אפריקה.

תלמידים השייכים לפיקוח החרדי בחינוך העברי, התלמידים המוסלמים בחינוך הערבי, וכן תלמידי הנתיב הטכנולוגי, הן בחינוך העברי והן בחינוך הערבי, היוו קבוצות יוצאות דופן במגמה זו: אחוז הנבחנים והזכאים בקבוצות אלו עלה, כשהוא מלווה בעלייה מקבילה ברמת תעודת הבגרות.

בקרב תלמידים מקבוצות אוכלוסייה מבוססות שגם בעבר היו להם סיכויים טובים להצלחה בבחינות הבגרות, כגון כאלה שאביהם סיים לפחות 13 שנות לימוד, עלו הסיכויים לזכאות, מבלי שהאחוז של העומדים בדרישות הסף מביניהם ייפגע.

לגבי **הנתיב הטכנולוגי** נמצא כי **בחינוך העברי** עלה שיעור העומדים בדרישות הסף בכל האשכולות להוציא מערכות ניהול ותעשייה. העלייה הגדולה ביותר נמצאה באשכול העיצוב, שבו עלה שיעור העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות מ-67% ל-74% מבין הזכאים.

בחינוך הערבי עלה שיעור הזכאים לתעודת בגרות בקרב תלמידי האשכולות הללו: הנדסה, תכנון ובקרה; מערכות ניהול ותעשייה; ומערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך; אך רק בקרב האחרונים עלה במקביל גם שיעור העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות. לגבי האשכול מערכות עתירות מדע וידע נמצא כי שיעור הזכאים לתעודת בגרות ירד מעט בין 2000 ל-2003, אך שיעור העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים עלה מ-85% ל-88%.

**לוח כ: תלמידי כיתות יב, נבחנים וזכאים לתעודה שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות
ב-2000 וב-2003, לפי תכונות שונות – חינוך עברי**

2003				2000				
אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים לתעודה	אחוז הזכאים לתעודה מבין הנבחנים	אחוז הזכאים לתעודה מבין התלמידים	אחוז הנבחנים מבין התלמידים	אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים לתעודה	אחוז הזכאים לתעודה מבין הנבחנים	אחוז הזכאים לתעודה מבין התלמידים	אחוז הנבחנים מבין התלמידים	
83.7	70.4	57.4	81.5	84.7	65.6	52.1	79.4	סך כולל
								מזה:
86.5	75.2	66.3	88.2	87.9	70.4	64.0	91.0	נתיב עיוני
77.3	61.7	50.2	81.3	74.9	55.0	40.3	73.3	נתיב טכנולוגי – סך הכל
								אשכול מגמות
66.7	47.5	34.0	71.5	61.7	45.2	25.9	57.3	הנדסה, תכנון ובקרה
89.7	80.7	78.9	97.8	85.9	74.8	73.3	98.0	מערכות עתירות מדע וידע
								מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך
73.7	64.8	57.5	88.7	72.6	57.2	45.9	80.2	מערכות ניהול ותעשייה
58.2	45.6	32.8	71.9	60.1	41.0	27.3	66.6	עיצוב
74.4	56.7	43.0	75.9	67.2	43.7	27.7	63.3	
								פיקוח
86.1	70.6	63.6	90.0	87.2	65.5	57.4	87.7	כללי
								מנהל החינוך הדתי
77.6	73.2	67.2	91.8	77.8	69.0	61.3	88.7	
41.6	45.6	8.0	17.6	38.1	40.0	6.0	14.9	חרדי
								מוצא
85.1	71.7	58.2	81.2	86.7	67.0	53.7	80.2	ישראל
74.6	64.8	54.3	83.8	75.8	59.2	46.8	79.1	אסיה/אפריקה
87.7	72.9	61.8	84.8	88.6	69.9	58.3	83.4	אירופה/אמריקה
								שנות לימוד של האב
72.0	57.1	45.9	80.3	72.9	52.6	39.3	74.6	8-1
78.5	65.6	55.6	84.8	81.2	59.8	48.9	81.7	12-9
90.1	78.8	66.9	84.8	89.0	74.3	62.0	83.5	15-13
93.3	85.0	67.7	79.7	93.1	81.4	61.1	75.1	16 ומעלה

**לוח כא: תלמידי כיתות יב, נבחנים וזכאים לתעודה שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות
ב-2000 וב-2003, לפי תכונות שונות – חינוך ערבי**

2003				2000				
אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים לתעודה	אחוז הזכאים לתעודה מבין הנבחנים	אחוז הזכאים לתעודה מבין התלמידים	אחוז הנבחנים מבין התלמידים	אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים לתעודה	אחוז הזכאים לתעודה מבין הנבחנים	אחוז הזכאים לתעודה מבין התלמידים	אחוז הנבחנים מבין התלמידים	
61.1	57.4	50.7	88.4	60.7	47.0	41.8	88.8	סך כולל
								מזה:
60.8	61.1	58.1	95.0	61.7	51.4	48.4	94.2	נתיב עיוני
61.7	49.9	39.5	79.2	57.4	35.2	27.6	78.3	נתיב טכנולוגי – סך הכל
51.0	24.1	14.6	60.6	56.0	20.8	14.4	69.0	אשכול מגמות הנדסה, תכנון ובקרה
88.3	80.5	78.9	97.9	84.8	82.5	80.8	97.9	מערכות עתירות מדע וידע
47.9	55.0	51.0	92.7	44.2	35.4	31.8	90.0	מערכות תקשורת, מקצועות פארה- רפואיים וחינוך
25.5	46.2	36.8	79.9	35.5	34.4	31.1	90.3	מערכות ניהול ותעשייה
..	5.1	3.2	62.5	(12.5)	6.8	3.6	53.0	עיצוב
58.5	56.7	49.2	86.9	56.3	45.4	39.2	86.5	דת מוסלמים
80.9	68.1	63.9	93.8	81.5	66.1	63.5	96.1	נוצרים
54.5	51.8	48.8	94.3	58.3	40.0	38.7	97.2	דרוזים
50.3	51.2	44.0	86.0	52.4	38.6	33.2	85.9	שנות לימוד של האב 8–1
60.9	57.5	51.9	90.2	61.9	50.4	47.0	93.2	12–9
78.3	72.2	70.8	98.0	75.8	69.7	67.9	97.4	15–13
86.0	80.8	79.8	98.7	84.9	80.6	78.8	97.7	16 ומעלה

5. נבחנים ברמה מוגברת באנגלית ובמקצועות המדעיים

שיעור הנבחנים ברמה מוגברת באנגלית ובמקצועות המדעיים הוא אמצעי נוסף להערכת רמתה של תעודת הבגרות. בחינות הבגרות ניתנות לפי מספר יחידות הלימוד בכל מקצוע, מהרמה הבסיסית הכוללת בין 1 ל-3 יחידות לימוד ועד לרמה המוגברת הכוללת 4 יחידות או יותר. מקצועות ברמה מוגברת נלמדים בהרחבה, והם מכוונים להמשך לימודים באותו תחום.

מבין הנבחנים 69% (73% בחינוך העברי לעומת 49% בחינוך הערבי) ניגשו לבחינות הבגרות באנגלית ברמה מוגברת. מכלל הנבחנים 46% (45% בחינוך העברי לעומת 48% בחינוך הערבי) נבחנו ברמה מוגברת במקצוע מדעי אחד לפחות. במקצועות המדעיים נכללו מתמטיקה, פיזיקה, כימיה, ביולוגיה ומדעי המחשב.

מכלל הנבחנים בחינוך העברי והערבי 20% נבחנו במקצוע מדעי מוגבר אחד, לרוב במתמטיקה, 17% ב-2 מקצועות, ו-9% נבחנו ב-3 מקצועות מדעיים או יותר.

הן בחינוך העברי והן בחינוך הערבי שיעורי הנבחנים ברמה מוגברת באנגלית ובמקצועות המדעיים גבוהים יותר בקרב תלמידי הנתבי העיוני בהשוואה ל**כלל** תלמידי הנתבי הטכנולוגי.

עם זאת, בדיקה לפי אשכולות בנתבי הטכנולוגי מלמדת שתלמידי **מערכות עתירות מדע וידע** עלו על תלמידי הנתבי העיוני הן בשיעורי הנבחנים ברמה מוגברת באנגלית, במתמטיקה, בפיזיקה ובמדעי המחשב והן במספר המקצועות המדעיים המוגברים לנבחן; לעומת זאת, תלמידי ה**נתבי העיוני** עלו על תלמידי אשכול זה בשיעורי הנבחנים ברמה מוגברת בכימיה ובביולוגיה.

לוח כב: נבחנים ברמה מוגברת באנגלית ובמקצועות המדעיים,

לפי נתיב ואשכול מגמות – חינוך עברי

2003

אשכול מגמות					מזה:		סך כולל	
עיצוב	מערכות ניהול ותעשייה	מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך	מערכות עתירות מידע וידע	הנדסה, תכנון ובקרה	נתיב טכנולוגי – סך הכל	נתיב עיוני		
							מספרים מוחלטים	
3,567	5,259	2,379	7,385	3,212	21,806	44,044	66,855	נבחנים – סך כולל
אחוז מהנבחנים בכל תא								
56.0	40.8	63.8	84.6	46.0	61.4	79.5	73.2	נבחנו באנגלית ברמה מוגברת
מקצועות מדעיים								
נבחנו במקצוע אחד לפחות ברמה מוגברת – סך הכל								
מספר מקצועות:								
20.2	11.4	19.8	75.1	21.7	36.9	49.2	45.0	1
14.7	8.9	16.7	25.1	9.9	16.4	21.5	19.9	2
5.2	2.0	2.6	29.0	9.1	12.8	18.5	16.5	3 ומעלה
0.3	0.5	0.5	21.0	2.7	7.7	9.2	8.6	מתמטיקה
18.9	10.5	17.9	65.2	19.9	32.6	42.4	39.0	פיזיקה
1.0	1.2	0.8	26.8	9.8	11.1	9.1	9.6	כימיה
0.9	0.3	0.6	2.9	1.6	1.5	8.4	6.1	ביולוגיה
3.0	1.2	3.2	10.5	1.6	4.9	16.4	12.7	מדעי המחשב
2.0	1.2	0.8	41.2	3.3	15.1	10.1	11.7	

**לוח כג: נבחנים ברמה מוגברת באנגלית ובמקצועות המדעיים,
לפי נתיב ואשכול מגמות – חינוך ערבי**

2003

מזה:						סך כולל		
אשכול מגמות					נתיב עיוני			נתיב טכנולוגי – סך הכל
עיצוב	מערכות ניהול ותעשייה	מערכות תקשורת, פארה-רפואיים וחינוך	מערכות עתירות מידע וידע	הנדסה, תכנון ובקרה				
מספרים מוחלטים								
332	1,036	755	1,193	838	4,154	8,540	12,719	נבחנים – סך כולל
אחוז מהנבחנים בכל תא								
5.4	22.2	35.0	93.6	20.0	43.3	52.1	49.1	נבחנו באנגלית ברמה מוגברת
מקצועות מדעיים								
נבחנו במקצוע אחד לפחות ברמה מוגברת – סך הכל מספר מקצועות:								
1.5	6.7	31.4	93.7	16.9	37.8	53.7	48.5	1
1.5	6.3	17.9	23.1	7.0	13.0	22.1	19.1	2
-	0.4	13.5	44.6	6.7	16.7	19.1	18.3	3 ומעלה
-	-	-	26.0	3.2	8.1	12.5	11.1	מתמטיקה
1.5	6.6	14.7	84.4	16.1	31.9	33.9	33.2	פיזיקה
-	-	-	52.9	6.1	16.4	9.9	12.0	כימיה
-	-	3.7	4.4	3.8	2.7	17.0	12.3	ביולוגיה
-	0.5	26.5	17.1	3.5	10.5	34.2	26.4	מדעי המחשב
-	-	-	31.9	0.6	9.3	3.8	5.6	

6. לא-זכאים לתעודה, לפי ההישג היחסי בבחינות הבגרות

אי-זכאות לתעודת בגרות יכולה לנבוע מסיבות שונות: חסר במקצוע חובה, חסר במקצוע מוגבר, צבירה של פחות מ-20 יחידות לימוד (שהוא מספר היחידות המינימלי הנדרש לקבלת תעודת בגרות), ועוד. בפרסום זה אנו מתייחסים למספר היחידות שצבר הנבחן כאל אינדיקטור מרכזי לקרבתו להשגת תעודת הבגרות (אם כי ייתכן שיש לא-זכאים שצברו למעלה מ-20 יחידות לימוד אך לא עמדו באחד או יותר מהתנאים האחרים).

כשליש מהניגשים לבחינות הבגרות בחינוך העברי והערבי נמצאו לא-זכאים לתעודה. 27% מבין הלא-זכאים בנתיב העיוני בהשוואה ל-30% מהלא-זכאים בנתיב הטכנולוגי (בחינוך העברי

והערבי) צברו לפחות 18 יחידות לימוד, והיו קרובים להשלמת תעודת הבגרות. נתונים אלו חושבו מכלל הלא-זכאים, בעוד שבלוח כד חושבו הנתונים מבין הלא-זכאים שעמדו לפחות בבחינה אחת.

בין התלמידים שצברו לזכותם **מעט יחידות לימוד** (עד 10) בלטו הקבוצות האלה: תלמידי התיכון החקלאי והתיכון הטכנולוגי בהשוואה לתלמידי התיכון העיוני; בתיכון הטכנולוגי, תלמידי האשכולות הנדסה, תכנון ובקרה ומערכות ניהול ותעשייה; ובתיכון הערבי – גם תלמידי מגמות העיצוב.

בין הלא-זכאים שצברו 18 **יחידות לימוד ומעלה** והיו **קרובים להשלמת תעודת הבגרות** היו, מצד אחד, תלמידי האשכולות שבלטו בשיעורי זכאות גבוהים: מערכות עתירות מדע וידע; ומערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך, ומצד שני, תלמידי האשכול מערכות ניהול ותעשייה בחינוך הערבי, שמחצית מהנבחנים בקרבם לא עמדו בדרישות.

לוח כד: לא-זכאים לתעודה שעמדו לפחות בבחינה אחת, לפי מספר יחידות הלימוד שצברו, ולפי מגזר, נתיב ואשכול מגמות

2003									
אחוז מהלא-זכאים לתעודה, לפי מספר יחידות הלימוד שצברו		לא-זכאים לתעודה		אחוז מהלא-זכאים לתעודה, לפי מספר יחידות הלימוד שצברו		לא-זכאים לתעודה			
		אחוז מבין הנבחנים	סך הכל – מספרים מוחלטים			אחוז מבין הנבחנים	סך הכל – מספרים מוחלטים		
עד 10 יחידות ומעלה	18 יחידות ומעלה	עד 10 יחידות ומעלה	18 יחידות ומעלה	עד 10 יחידות ומעלה	18 יחידות ומעלה	עד 10 יחידות ומעלה	18 יחידות ומעלה	עד 10 יחידות ומעלה	18 יחידות ומעלה
חינוך ערבי				חינוך עברי					
38.2	34.6	38.7	4,919	27.6	35.3	28.3	18,900	סך כולל	
39.4	30.4	35.8	3,054	25.6	33.6	23.8	10,501	נתיב עיוני	
..	27.6	40.0	42.7	408	נתיב חקלאי	
35.9	41.9	44.6	1,852	30.7	37.5	36.5	7,958	נתיב טכנולוגי – סך הכל	
24.4	52.3	65.2	546	30.9	41.2	50.2	1,611	אשכול מגמות	
75.0	13.0	19.2	229	44.2	26.3	19.0	1,402	הנדסה, תכנון ובקרה	
37.8	26.6	39.9	301	37.3	23.1	33.8	803	מערכות עתירות מדע וידע	
41.9	39.6	48.9	507	21.9	46.6	51.1	2,685	מערכות תקשורת, מקצועות פארה-רפואיים וחינוך	
11.1	66.2	81.0	269	29.4	35.0	40.8	1,456	מערכות ניהול ותעשייה	
								עיצוב	

ג. אוכלוסייה

הנתונים בפרסום זה מתייחסים לתלמידי כיתות יב ממחזור הלימודים תשס"ג – 2002/03.

בעיבודים נכללו התלמידים והנבחנים שהשתייכו לאוכלוסיות הללו:

(1) תלמידי כיתות יב שלמדו בבתי ספר שבפיקוח משרד החינוך, התרבות והספורט, להוציא את תלמידי החינוך הערבי במזרח ירושלים. תלמידים אלה לא נכללו בסקר הנוכחי ובסקרים הקודמים, מאחר שרובם נבחנים בבחינות הבגרות מחוץ למסגרת של משרד החינוך של ישראל.

(2) נבחני בגרות שנכללו גם בקובצי התלמידים בכיתות יב; נבחנים שלא נמצאו בקובצי התלמידים לא נכללו בעיבודים. מסיבה זו קיימים הבדלים בסדרי הגודל של אוכלוסיות הנבחנים והזכאים המוצגות בפרסום זה, בהשוואה לאוכלוסיות הנבחנים והזכאים המוצגות בשנתון הסטטיסטי לישראל (ראו לוח כה).¹

לעומת זאת, הנתונים אינם כוללים נבחנים אקסטרניים. מספר הזכאים לתעודת בגרות אקסטרנית ב-2003 היה 1,980.

לוח כה: נבחנים וזכאים לתעודה, לפי מגזר –

נתוני השנתון הסטטיסטי לישראל והפרסום הנוכחי

בפרסום הנוכחי	בשנתון	
		חינוך עברי
66,855	67,359	נבחנים
47,082	47,136	זכאים
70.4	70.0	שיעור זכאים ל-100 נבחנים
		חינוך ערבי
12,719	12,897	נבחנים
7,296	7,333	זכאים
57.4	56.9	שיעור זכאים ל-100 נבחנים

ד. השיטה ומקורות הנתונים

כמקורות לנתונים שימשו הקבצים האלו:

קובץ תלמידי כיתות יב – תשס"ג (2002/03) – הקובץ הופק בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מתוך קובץ התלמידים שהוכן במשרד החינוך, התרבות והספורט. לאחר השלמת פרטים אישיים שהועתקו ממרשם התושבים, כלל הקובץ הסופי את פרטי הזיהוי של התלמיד, מאפיינים של לימודיו ופרטים אישיים שונים.

¹ שנתון סטטיסטי לישראל, 2004, מסי 55, לוח 8.23, ירושלים, תשס"ה – 2004.

קובץ נבחנים וזכאים לתעודת בגרות אינטרנית – 2003: הקובץ הופק בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על סמך נתונים מקובץ בחינות הבגרות והגמר – 2003, שהתקבל ממשרד החינוך וכלל את כל הבחינות מהמועד הראשי (יוני 2003) והמשני (דצמבר 2003). גם קובץ זה כולל, בנוסף לפרטי הבחינות של כל נבחן, נתונים אישיים שהועתקו ממרשם התושבים.

שני הקבצים אוחדו לפי מספרי הזהות של התלמידים, לקובץ **תלמידי כיתות יב, נבחנים וזכאים תשס"ג**, אשר שימש כבסיס לעיבודים.

ה. הסברים והגדרות

1. הסברים

(א) מועדי בחינות הבגרות מוצגים בפרסום לפי השנה האזרחית, לדוגמה, 2003, מאחר שהם כוללים את תוצאות בחינות הבגרות שנערכו במועד הראשון (יוני 2003) והמשני (דצמבר 2003) באותה שנה. נתוני בחינות הבגרות ל-2001 מתייחסים למחזור הלימודים תשס"א, נתוני 2000 למחזור הלימודים תש"ס, ונתוני 1998 – למחזור תשנ"ח.

(ב) בלוחות, סך הכל במספרים מוחלטים כולל מקרי לא-ידוע, ולכן ייתכנו מקרים שבהם הנתונים אינם מסתכמים לסך הכל.

(ג) אחוזים שחושבו מתוך מספרים מוחלטים הקטנים מ-25 הוקפו בסוגריים.

(ד) הסימן (..) מציין נתונים שאינם ניתנים לפרסום מחשש לפגיעה בסודיות הפרט, או נתונים המבוססים על מספר מקרים קטן.

2. תכונות מערכת ותכונות אישיות של התלמידים

נתיב – מתייחס לנתיב הלימודים האישי של התלמיד, כפי שנרשם בקובץ התלמידים של משרד החינוך, התרבות והספורט.

מגמת לימודים – מתייחסת למגמת הלימודים של התלמיד כפי שנרשמה באותו קובץ התלמידים.

כ-4,000 תלמידים שהופיעו בקובץ התלמידים תשס"ג (2002/03) כתלמידי הנתיב הטכנולוגי אך במגמת לימודים עיונית, נכללים בנתוני הסך הכל אך לא בעיבודים לפי נתיב או מגמה. חלק ניכר מהתלמידים השייכים לפיקוח החרדי נכללים בקבוצה זו, ולכן הם אינם מוצגים בפרסום זה לפי נתיב ומגמה.

אשכול מגמות – סיווג תלמידי הנתיב הטכנולוגי לאשכולות של מגמות נעשה על ידי אנשי משרד החינוך, התרבות והספורט. פירוט המגמות שנכללו בכל אשכול מוצג בפרק ב, סעיף 2: "קיבוץ המגמות של הנתיב הטכנולוגי לאשכולות".

דרישות הסף של האוניברסיטאות – כוללות 3 יחידות לימוד במתמטיקה, 4 יחידות לימוד באנגלית ומקצוע מוגבר נוסף אחד.

רמה מוגברת במקצוע כלשהו בבחינות הבגרות היא של 4 יחידות לימוד או יותר.

מוצא – ילידי ישראל מוינו לפי **יבשת הלידה של האב**. הקטגוריה "ישראל" מתייחסת אפוא רק לילידי ישראל שגם אביהם יליד הארץ.

יישוב מגורים – מתייחס ליישוב המגורים של התלמיד בעת לימודיו בכיתה יב.

שיוך לאשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים – מתבסס על המדד החברתי-כלכלי לרשויות מקומיות שפותח בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.¹ מדד זה מבטא את הרמה החברתית-כלכלית של כל רשות מקומית על סמך ניתוח משתנים דמוגרפיים, חברתיים וכלכליים נבחרים. שיעור התלמידים בכיתות יב שזכו בתעודת בגרות לפי יישוב המגורים, בשנה שאליה מתייחס המדד החברתי-כלכלי, נמנה גם הוא בין המשתנים הנכללים בניתוח זה.

בסיווג המקורי שויכו הרשויות המקומיות לעשרה אשכולות: מהאשכול הראשון שכלל את הרשויות שלהן הערכים הנמוכים ביותר במדד החברתי-כלכלי ועד לאשכול העשירי, שבו נכללו הרשויות שלהן הערכים הגבוהים ביותר במדד זה. בלוחות 4-5 שאחרי מבוא זה אוחדו זוגות של אשכולות סמוכים, כך שיישובי המגורים מוצגים כשהם מסווגים לחמישה אשכולות.

בהערכת הנתונים יש להביא בחשבון כי המדד החברתי-כלכלי והשיוך לאשכול הוכנו עבור רשויות מקומיות בלבד. בקבוצה זו נכללות עיריות ומועצות מקומיות אך לא מועצות אזוריות. לפיכך תלמידים שהתגוררו ביישובים השייכים למועצות אזוריות אינם נכללים בלוחות המציגים משתנה זה.

כמו כן, יש להביא בחשבון, שהמדד החברתי-כלכלי מעודכן לעתים קרובות, והמשתנים שנכללו במדד החברתי-כלכלי 2001,² שעליו מתבססים הנתונים המוצגים בלוחות 4 ו-5 שאחרי המבוא, שונים מהמשתנים שנכללו במדדים החברתיים-כלכליים שעליהם מתבססים נתוני סקר 1996 (פרסום מס' 1115) ונתוני סקר 1998 (פרסום מס' 1169). יש להביא זאת בחשבון כאשר משווים את נתוני סקרים אלה לנתוני הסקר המוצג בפרסום הנוכחי לפי השיוך לאשכול חברתי-כלכלי.

¹ ראו הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אפיון רשויות מקומיות וסיווגן לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה, 2001, פרסום מס' 1222, ירושלים, תשס"ד – 2004.

² ראו שם.